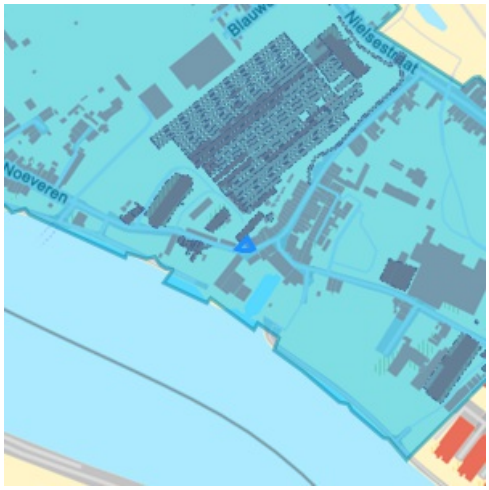
Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2026-1209876	Datum opzoeking:	19/10/2026
Referentienummer:	878adb9f3b954bc081aa1abc151ba3	Zoekdata:	11005A0432/00K002
Perceel:	11005A0432/00K002		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Boom afdeling BOOM 1 AFD, sectie A met perceelnummer 0432/00K002 [11005A0432/00K002]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Wijk Noeveren**: (detail zie bijlage)

Legende

Cultuurhistorische landschappen
Archeologische sites
Stads- en dorpsgezichten
Monumenten
Overgangszones

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Arbeiderswoningen Noeverseplein en Noeversestraat**: (detail zie bijlage)
- **Noeveren**: (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas
Landschapelijk erfgoed
Archeologische zones
Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

Landschapelijk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

Bufferzones
Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

Gewestelijk
Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

Beheersplannen
Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Arbeiderswoningen Noeverseplein en Noeversestraat**: Bouwkundig (detail zie bijlage)
- **Wijk Noeveren**: Bouwkundig (detail zie bijlage)

Legende

Archeologische erfgoed elementen
Archeologische erfgoed gehelen
Bouwkundig erfgoed elementen
Landschappelijk erfgoed elementen
Landschappelijk erfgoed gehelen

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingssites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedsite. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïnventariseerd wetenschappelijk onroerend erfgoed
Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïnventariseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's
Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek
Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving
Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info
www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Digitaal Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: 878adb9f3b954bc081aa1abc151ba3)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Boom afdeling BOOM 1 AFD, sectie A met perceelnummer 0432/00K002 [11005A0432/00K002]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek: Wijk Noeveren

beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek

Beknopte karakterisering

Typologies	arbeiderswoningen, directeurswoningen, fabrieksschoorstenen, kantoorgebouwen, meesterwoningen, opslagplaatsen, scheepswerven, werkplaatsen, steenbakkerijen, steenovens
Datering	19de eeuw, eerste helft 20ste eeuw

Beschrijving

De wijk Noeveren is een belangrijk geheel van woningen en industriële nederzettingen waar wonen en werkgelegenheid als één geheel ontstaan en gegroeid zijn.

Historiek

Noeveren is van oudsher een industriële site: in zijn huidige vorm kwam het gehucht pas tot stand in de 19de en begin van de 20ste eeuw, maar reeds in de 15de eeuw kwamen er steengelagen voor. De ouderdom van de site blijkt onder meer uit de Ferrariskaart (1771-1777) waarop de belangrijkste, nog bestaande wegen van het gehucht zijn aangeduid. Bovendien is er reeds een intensieve lintbebouwing en zijn langs de Rupel verschillende steenbakkerijen weergegeven. Op de kaart van Vandermaelen (1854) en de geografische kaarten van 1894 breidde het industrie steeds verder uit, niet alleen op Noeveren, maar in de hele Rupelstreek.

Binnen de Rupelstreek is het gehucht Noeveren een typisch voorbeeld van een door industrie, meer bepaald het baksteenbedrijf, getekend gebied. De belangrijkste elementen die bijdragen tot de identiteit van de site bleven bewaard: het afgegraven landschap, de industriële gebouwen en de arbeidershuisvesting.

Beschrijving

De wijk Noeveren, een gehucht van Boom, wordt begrensd door de Nielsestraat in het noorden, een deel van Noeveren, de Rupel in het zuiden en de Bassinlei. De naam Noeveren geldt als enige straatnaam voor heel de wijk met uitzondering van het steegje Blauwe Pan tegen de Nielsestraat. Oudere straatnamen zijn Geuzenlei voor de Nielsestraat, Bassinlei voor de straat die de grens vormt met Niel, Noeverseweg voor de weg langs de Rupel, Noeverseplein voor de verbreding ter hoogte van de nummers 101 tot 111, 104 tot 108 en 177 tot 180, en Noeversestraat voor de woningenreeks nummers 111 tot 177.

De woonkernen op Noeveren, niet gepland maar spontaan gegroeid volgens welbepaalde maatstaven, ontstonden voor het eerst in de 16de eeuw. Ze hadden een ingebouwde loopafstand binnen het woongebied van 400 meter en liggen op 800 meter van elkaar. Tussen de kernen bevond zich werkgelegenheid: steenfabrieken, scheepstimmerwerven en metaalfabrieken. Een aan de Rupel evenwijdig lopende weg, aanvankelijk Noeverseweg genaamd, anno 2014 Noeveren, zorgde ervoor dat de arbeiders op zeer korte afstand van hun werkplaats woonden. Beperkte kernfuncties zoals winkels en café's waren gegroepeerd rond Noeverseplein en de Noeverseweg (Noeveren). Er was ook een wijkschooltje met onderwijzerswoning voorzien. De woonstraatjes waren door de Noeverseweg (Noeveren) met elkaar, de werkplaatsen en de ovens verbonden. Meer landinwaarts loopt, eveneens evenwijdig met de Rupel, de provinciale baan Nielsestraat die verschillende gemeenten met elkaar verbindt en waarop de straten met de woonbuurten uitgeven. Door de uitgravingen ontstonden grote niveauverschillen: de straat die als dijk boven het landschap uitsteekt, werd gebruikt voor intercommunaal verkeer. Het lokale verkeer gebeurde langs tunnels die vanaf 1850 werden gegraven om de kleitoevoer van de noordelijke putten naar de werkplaatsen en ovens te vergemakkelijken. De arbeidershuisjes werden meestal door de fabrieksbazen in serie gebouwd; slechts enkele huisjes met een 18de-eeuwse kern bleven bewaard. De overige huizen werden vrijwel alle gebouwd tussen 1845 en 1935; slechts een klein percentage dateert van na 1935. Vele arbeiderswoningen werden in groep of als geheel gebouwd volgens repeterend of spiegelbeeldschema. De meesterwoningen, meestal te dateren circa 1845-1850, werden tegen de Rupel aangebouwd.

De belangrijkste industriële vestigingen van de wijk Noeveren waren de steenfabrieken Novobric, sinds 1961 Gebroeders Lauwers, Frateur en Peeters-Van Mechelen, de Boomse Keramiek Huybrechts, een glas- en metaalfabriek, de scheepstimmerwerven De Rupel en Lambrechts, de bootbouwerij Van Heygen en recente firma's in bouwmaterialen.

Bibliografie

- Archief Onroerend Erfgoed Antwerpen, DA000678, Noeveren-Boom, beschermingsvoorstel (G. Plomteux, I. Vandenhoudt & F. Brenders, 1986).

- PLOMTEUX G. & VANDENHOUDT I. 1983: Voorstel tot bescherming van een dorpsgezicht: Noeveren bij Boom, *M&L. Monumenten- en Landschappen* 2.4, 8-25.
- https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/20944 (geraadpleegd op 12 augustus 2014).
- http://www.emabb.be/Nl/nl_NVRN.htm (geraadpleegd op 12 augustus 2014).

De wijk Noeveren is beschermd als dorpsgezicht. De gevels op de grens van de afbakening in de Nielsestraat, waarvan de rest van het gebouw buiten de afbakening ligt, maken in dit geval geen deel uit van de bescherming.

Waarden

Industrieel-archeologische waarde

Historische waarde

De wijk Noeveren is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Is de aanduiding van

- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten, de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden.

Is de omvattende aanduiding van

- **Noeveren 262 (Boom)** Enige bewaarde arbeiderswoning van steeg, uit de eerste helft van de 19de eeuw.
- **Noeveren 203-204, 208, 229-236, 240-242, 243-247, 248-249, 254 (Boom)** Groep arbeidershuizen en bedrijfsgebouwen, uit de 19de en 20ste eeuw met kenschetsende structuur: aaneengesloten bebouwing met doorgang en steeg- en pleinvorming achterin.
- **Noeveren 79-80, 81 (Boom)** Overblijfsel van sterk uitgedunde woonbuurt rond de voormalige steenbakkerij Novobric. Arbeidershuisjes van 1896 (nummers 80-81) en 1908 (nummer 79) volgens kadaster. Bakstenen woningen van twee en anderhalve bouwlaag en elk twee traveeën.
- **Noeveren 279-294, 296-309, 312-317, 318, 322, 325, 332-333, 336, 340-341, 343-350 (Boom)** Langgerekte rij arbeidershuizen, die grotendeels tussen 1845 en 1915 (volgens het kadaster) tegen de rand van een vroegere kleiuitgraving werden aangebouwd; de kronkelende rooilijn volgt het tracé van de Nielsebeek. De woningen zijn in oorsprong georiënteerd naar de ten oosten, iets lager gelegen voetgangersweg, die wordt afgezoomd met een serie bijgebouwtjes met diepe tuin achteraan. Tussen de woningen bevinden zich veel doorgangen en enkele pleinvormige verbredingen.
- **Noeveren 99-102, 106-107, 108, 113-134, 137-144, 149-151, 152-157, 160-161, 163-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.
- **Noeveren 187-192 (Boom)** Serie arbeidershuizen ten zuiden van de Noeverseweg; inspringende nummers 190-191.
- **Noeveren 193-194, 195 (Boom)** Arbeidershuisjes in spiegelbeeld van 1845. Twee traveeën en één bouwlaag onder zadeldak.
- **Noeveren 68 (Boom)** Café De Koophandel - Bij Gusta, ondergebracht in een steenbakkerswoning in de wijk Noeveren, op de hoek van een steeg.
- **Noeveren 276 (Boom)** Directeurswoning uit het eerste kwart van de 20ste eeuw van voormalige molens. Dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak.
- **Noeveren 251-252, 253 (Boom)** Mogelijk voormalige meesterwoning van 1845 (volgens kadaster). Hoekhuis van onregelmatig aantal traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak.
- **Noeveren 73 (Boom)** Voormalige sterk verbouwde meesterwoning, heden kantoren van de steenbakkerij Lauwers.
- **Noeveren 199 (Boom)** Voormalige tegen de Rupel aangebouwde meesterwoning en scheepshelling.
- **Noeveren 106-107, 108, 186 (Boom)** Meesterwoning van 1858 en aanpalende loodsen in het zuiden in metaalvakwerkbouw van voormalige scheepswerf Lambrechts met dok nabij Rupel.
- **Noeveren 196 (Boom)** Meesterwoning van de steenbakkerij Frateur; te dateren 1845. Neoclassicistisch dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen.
- **Noeveren (Boom)** Tegen de Rupel aan voormalige molens met twee rechthoekige fabrieksgebouwen, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw.
- **Noeveren 62-65, 66 (Boom)** Aan de oostelijke rand van het gehucht Noeveren bevinden zich vijf eenvoudige arbeidershuisjes uit 1872 die als één entiteit werden opgetrokken.
- **Noeveren 193-196 (Boom)** Steenbakkerij minstens opklimmend tot het begin van de 18de eeuw met bedrijfsgebouwen ten noorden van de Noeverseweg. Buiten werking sedert 1981.
- **Noeveren (Boom)** Steenbakkerij Novobric, met bedrijfsgebouwen ten zuiden en ten noorden van de Noeverseweg.
- **Noeveren 257, 257A, 260-261 (Boom)** Steenbakkerij met bedrijfsgebouwen ten noorden van de Noeverseweg. Gesloten in 1975.
- **Nielsestraat (Boom)** De tunnel onder de Nielsestraat maakt deel uit van de Wijk Noeveren, beschermd als dorpsgezicht en monument. Ministrieel Besluit van 25 juli 1986.

Meer info

- https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/4594

Beschermingbesluiten

- Steenbakkerij Frateur met arbeiderswoningen en steenbakkerijen Gebroeders Lauwers en Peeters - https://id.erfgoed.net/besluiten/2176
    Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgestelde inventaris

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Arbeiderswoningen Noeverseplein en Noeversestraat

vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies achterhuizen, arbeiderswoningen
Datering 19de eeuw, 20ste eeuw

Beschrijving

De volgende adressen worden geacht niet vastgesteld te zijn omdat ze verbouwd of gesloopt zijn:

- *Noeveren 100 (Boom)*
- *Noeveren 102 (Boom)*
- *Noeveren 103 (Boom)*
- *Noeveren 104 (Boom)*
- *Noeveren 106 (Boom)*
- *Noeveren 108 (Boom)*
- *Noeveren 110 (Boom)*
- *Noeveren 112 (Boom)*
- *Noeveren 114 (Boom)*
- *Noeveren 115 (Boom)*
- *Noeveren 116 (Boom)*
- *Noeveren 117 (Boom)*
- *Noeveren 118 (Boom)*
- *Noeveren 119 (Boom)*
- *Noeveren 120 (Boom)*
- *Noeveren 121 (Boom)*
- *Noeveren 122 (Boom)*
- *Noeveren 135 (Boom)*
- *Noeveren 141 (Boom)*
- *Noeveren 152 (Boom)*
- *Noeveren 154 (Boom)*
- *Noeveren 156 (Boom)*
- *Noeveren 158 (Boom)*
- *Noeveren 160 (Boom)*
- *Noeveren 162 (Boom)*
- *Noeveren 164 (Boom)*
- *Noeveren 166 (Boom)*
- *Noeveren 168 (Boom)*
- *Noeveren 170 (Boom)*
- *Noeveren 172 (Boom)*
- *Noeveren 174 (Boom)*
- *Noeveren 176 (Boom)*
- *Noeveren 177 (Boom)*
- *Noeveren 178 (Boom)*
- *Noeveren 179 (Boom)*
- *Noeveren 180 (Boom)*
- *Noeveren 181 (Boom)*
- *Noeveren 182 (Boom)*
- *Noeveren 184 (Boom)*

Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.

Waarden

Historische waarde

Architecturale waarde

Is de aanduiding van

- **Noeveren 99-102, 106-107, 108, 113-134, 137-144, 149-151, 152-157, 160-161, 163-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.

Heeft als voorganger

- **Noeveren 99-104, 106-107, 108-112, 113-134, 135-137, 138-143, 144, 149-151, 152-157, 158-160, 161-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.

Meer info

- https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/97975

Beschermingbesluiten

- Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen - https://id.erfgoed.net/besluiten/14618
  SchrappingsbesluitenVaststellingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Noeveren

vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies	arbeiderscités, arbeiderswoningen, directeurswoningen, fabrieksschoorstenen, scheepswerven, steenbakkerijen
Datering	18de eeuw, 19de eeuw, eerste helft 20ste eeuw

Beschrijving

Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten, de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden.

Waarden

Historische waarde

Industrieel-archeologische waarde

Architecturale waarde

Stedenbouwkundige waarde

Is de aanduiding van

- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten, de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden.

Is de omvattende aanduiding van

- **Noeveren 262 (Boom)** Enige bewaarde arbeiderswoning van steeg, uit de eerste helft van de 19de eeuw.
- **Noeveren 203-204, 208, 229-236, 240-242, 243-247, 248-249, 254 (Boom)** Groep arbeidershuizen en bedrijfsgebouwen, uit de 19de en 20ste eeuw met kenschetsende structuur: aaneengesloten bebouwing met doorgang en steeg- en pleinvorming achterin.
- **Noeveren 79-80, 81 (Boom)** Overblijfsel van sterk uitgedunde woonbuurt rond de voormalige steenbakkerij Novobric. Arbeidershuisjes van 1896 (nummers 80-81) en 1908 (nummer 79) volgens kadaster. Bakstenen woningen van twee en anderhalve bouwlaag en elk twee traveeën.
- **Noeveren 279-294, 296-309, 312-317, 318, 322, 325, 332-333, 336, 340-341, 343-350 (Boom)** Langgerekte rij arbeidershuizen, die grotendeels tussen 1845 en 1915 (volgens het kadaster) tegen de rand van een vroegere kleiuitgraving werden aangebouwd; de kronkelende rooilijn volgt het tracé van de Nielsebeek. De woningen zijn in oorsprong georiënteerd naar de ten oosten, iets lager gelegen voetgangersweg, die wordt afgezoomd met een serie bijgebouwtjes met diepe tuin achteraan.

Tussen de woningen bevinden zich veel doorgangen en enkele pleinvormige verbredingen.

- **Noeveren 99-102, 106-107, 108, 113-134, 137-144, 149-151, 152-157, 160-161, 163-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.
- **Noeveren 187-192 (Boom)** Serie arbeidershuizen ten zuiden van de Noeverseweg; inspringende nummers 190-191.
- **Noeveren 193-194, 195 (Boom)** Arbeidershuisjes in spiegelbeeld van 1845. Twee traveeën en één bouwlaag onder zadeldak.
- **Noeveren 68 (Boom)** Café De Koophandel - Bij Gusta, ondergebracht in een steenbakkerswoning in de wijk Noeveren, op de hoek van een steeg.
- **Noeveren 276 (Boom)** Directeurswoning uit het eerste kwart van de 20ste eeuw van voormalige molens. Dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak.
- **Noeveren 251-252, 253 (Boom)** Mogelijk voormalige meesterwoning van 1845 (volgens kadaster). Hoekhuis van onregelmatig aantal traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak.
- **Noeveren 73 (Boom)** Voormalige sterk verbouwde meesterwoning, heden kantoren van de steenbakkerij Lauwers.
- **Noeveren 199 (Boom)** Voormalige tegen de Rupel aangebouwde meesterwoning en scheepshelling.
- **Noeveren 106-107, 108, 186 (Boom)** Meesterwoning van 1858 en aanpalende loodsen in het zuiden in metaalvakwerkbouw van voormalige scheepswerf Lambrechts met dok nabij Rupel.
- **Noeveren 196 (Boom)** Meesterwoning van de steenbakkerij Frateur; te dateren 1845. Neoclassicistisch dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen.
- **Noeveren 62-65, 66 (Boom)** Aan de oostelijke rand van het gehucht Noeveren bevinden zich vijf eenvoudige arbeidershuisjes uit 1872 die als één entiteit werden opgetrokken.
- **Noeveren 193-196 (Boom)** Steenbakkerij minstens opklimmend tot het begin van de 18de eeuw met bedrijfsgebouwen ten noorden van de Noeverseweg. Buiten werking sedert 1981.
- **Noeveren (Boom)** Steenbakkerij Novobric, met bedrijfsgebouwen ten zuiden en ten noorden van de Noeverseweg.
- **Noeveren 257, 257A, 260-261 (Boom)** Steenbakkerij met bedrijfsgebouwen ten noorden van de Noeverseweg. Gesloten in 1975.

Meer info

- https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/97680

Beschermingbesluiten

- Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen - https://id.erfgoed.net/besluiten/14618
  SchrappingsbesluitenVaststellingsbesluiten

Wetenschappelijke inventaris

Arbeiderswoningen Noeverseplein en Noeversestraat

Beknopte karakterisering

Typologies arbeiderswoningen, achterhuizen
Datering 20ste eeuw, 19de eeuw

Beschrijving

In vergelijking met de situatie bij inventarisatie in 1985 werden ondertussen de nummers 103, 104, 110, 112, 135, 158 en 162 gesloopt.

Dicht bebouwde woonbuurt rond zogenaamd Noeverseplein en zogenaamd Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen met veel vernieuwingen, voornamelijk aan oostzijde.

De nummers 101 tot 111, 104 tot 108 en 177 tot 180: door de overhoekse schikking van de huizen aan de noordzijde van de straat en de trechtervormige verbredingen ten oosten en ten westen ontstaat het zogenaamde "Noeverseplein".

De nummers 111 tot 166 en 167 tot 185, zogenaamd Noeverseweg gekenmerkt door een sterk niveauverschil tussen de hooggelegen openbare weg met aansluitende bebouwing en het laaggelegen industrieterrein.

Tussen de nummers 123 en 141, doorgang naar achterliggende steeg bestaande uit een reeks woningen (nok parallel aan de straat) en een reeks bijgebouwen (nok parallel aan de straat), laatstgenoemde rakelings langs gapende kleiput Lauwers gebouwd.

De nummers 149 tot 166: eenzijdige lintbebouwing in het oosten; nabij nummer 149, tunnel; tussen de nummers 156 en 157 doorgang naar een viertal achterhuizen, tussen de nummers 164 en 165, gangetje naar een achterhuis. De nummers 167 tot 172 en 173 tot 179: homogene gevelwand, respectievelijk van 1935 en 1845-49 (volgens gegevens van het kadaster): bakstenen lijstgevels van twee traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak, gebouwd in spiegelbeeldschema; de jongere reeks met brede rechthoekige muuropeningen met bakstenen lateien, de oudere reeks met getoogde, oorspronkelijk beluikte muuropeningen van de begane grond, kordonvormende bakstenen lekdrempels van de halve verdieping en rechte muizentandfries.

Ter hoogte van nummer 179: getoogde doorgang naar achterliggende steenbakkerij Frateur. De nummers 180-181: verbouwde meesterwoning van 1849 (volgens kadaster).

- Provinciaal Archief Antwerpen, Vergunningsplichtige Inrichtingen, Boom, 1895-1901, dossier 84; 1902-1911, dossier 94.

Is deel van

- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten, de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden.

Is aangeduid als

- **Noeveren 99-104, 106-107, 108-112, 113-134, 135-137, 138-143, 144, 149-151, 152-157, 158-160, 161-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing

van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.
- **Noeveren 99-104, 106-107, 108-112, 113-134, 135-137, 138-143, 144, 149-151, 152-157, 158-160, 161-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.

Is deel van de aanduiding als

- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten, de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden.
- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** De wijk Noeveren is beschermd als dorpsgezicht.

Meer info

- https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12716

Wijk Noeveren

Beknopte karakterisering

Typologies	arbeiderscités, arbeiderswoningen, directeurswoningen, fabrieksschoorstenen, scheepswerven, steenbakkerijen
Datering	18de eeuw, 19de eeuw, eerste helft 20ste eeuw

Beschrijving

Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten (de spoorweg), de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden. Enkele dwarsstraten verbinden deze intercommunale weg met de rechter Rupeloever.

De naam Noeveren geldt als enige straatnaam voor heel de wijk met uitzondering van het steegje zogenaamd Blauwe Pan tegen de Nielsestraat. Oudere straatnamen zijn "Geuzenlei" voor de Nielsestraat, "Bassinlei" voor de straat die de grens vormt met Niel, "Noeverseweg" voor de weg langs de Rupel, "Noeverseplein" voor de verbreding ter hoogte van de nummers 101 tot 111, 104 tot 108 en 177 tot 180, "Noeversestraat" voor de woningenreeks nummers 111 tot 177. Enkele straatjes ten noorden van de Nielsestraat worden doorgaans ook bij het gehucht Noeveren gerekend, namelijk de Isabellastraat, Diepestraat en Plantsoenstraat.

Noeveren is van oudsher een industriële site; steengelagen komen er reeds voor in de 15de eeuw doch in zijn huidige vorm kwam het gehucht pas tot stand in de 19de en het begin van de 20ste eeuw.

De hoge ouderdom van de site blijkt uit verschillende kaarten:

de Ferrariskaarten, opgesteld circa 1777 met de belangrijkste nu nog bestaande wegen namelijk de Nielsestraat, Noeversestraat, Noeverseplein, Noeverseweg en Bassinlei en een weg parallel met Nielsestraat en Noeverseweg, ongeveer ter halver hoogte tussen beide en een schuin oplopende verbindingsweg tussen deze laatste; intensieve lintbebouwing aan Noeversestraat, Noeverseplein en

Nielsestraat en steenbakkerijen aan de Rupel;

de kaarten van Vandermaelen, van 1854, waarop de parallel lopende weg tussen Nielsestraat en Noeversestraat verdwenen is en de bebouwing, namelijk aan de Noeverseweg, toegenomen. Droogloodsen, althans de uitgestrekte batterijen zoals we die later kennen, zijn er nog niet. Ter hoogte van het huidige dok is een werf "Chantier" vermeld;

de geografische kaarten van 1894 waarin ook de schuine verbindingsweg tussen Nielse- en Noeversestraat is uitgewist. De "Blauwe Pan" is duidelijk te herkennen en de bebouwing, voornamelijk aan de Bassinlei sterk aangegroeid;

de stafkaarten van 1903 waaruit de massale toename van het baksteenbedrijf, niet alleen op Noeveren doch in heel de Rupelstreek (rechteroever) blijkt; overal ziet men de lange rijen droogloodsen verschijnen en grotere gebouwencomplexen (ovens? werkplaatsen?) tot stand komen.

De belangrijkste industrieën op Noeveren zijn: de baksteenfabrieken Novobric - thans Lauwers, de Gebroeders Lauwers, Frateur (gesloten) en Peeters-Van Mechelen (gesloten); de Boomse Keramiek Huybrechts, een glasfabriek (gesloten) en de Boomse metaalwerken (gesloten); de scheepswerven De Rupel en Lambrechts (verlaten), de bootbouwerij Van Heygen en enkele recente firma's in bouwmaterialen.

De woonkernen niet gepland maar spontaan gegroeid volgens welbepaalde maatstaven, ontstonden voor het eerst in de 16de eeuw. Ze hebben binnen het woongebied een ingebouwde loopafstand van 400 meter, dit is vijf minuten gaan, en liggen op 800 meter van elkaar. Daartussen is werkgelegenheid - steenfabrieken, scheepstimmerwerven, metaalfabrieken - voorzien; een aan de Rupel evenwijdig lopende weg, zogenaamd de Noeverseweg zorgt ervoor dat de arbeiders op zeer korte afstand van hun werkplaats wonen. De beperkte kernfuncties zoals winkels en cafés zijn gegroepeerd rond Noeverseplein en Noeverseweg. Het wijkschooltje met aanpalende onderwijzerswoning ligt aan de Nielsestraat, nummers 137-139. De noord-zuidgeoriënteerde woonstraatjes worden door de Noeverseweg met elkaar, de werkplaatsen en de ovens verbonden. Meer landinwaarts loopt, eveneens evenwijdig aan de Rupel de provinciale baan, zogenaamde Nielsestraat die de verschillende gemeenten met elkaar verbindt en waarop de straten met de woonbuurten uitgeven. Door de uitgravingen ontstonden grote terreinniveauverschillen; de Nielsestraat die als een dijk boven de rest van het landschap uitsteekt wordt gebruikt voor intercommunaal verkeer, het lokaal verkeer speelt zich af in de diepte; een verbinding met de kleiputten in het noorden onder de Nielsestraat is mogelijk door onderdoorgangen die door de bewoners druk worden gebruikt: deze tunnels werden vanaf circa 1850 gegraven om de kleitoevoer van de putten in het noorden naar de werkplaatsen en ovens te vergemakkelijken, later om de "groene" steen van de loodsen naar de ovens te transporteren.

De arbeidershuisjes werden meestal door de fabrieksbazen in serie gebouwd; slechts enkele huisjes met 18de-eeuwse kern bleven bewaard; de overige huizen werden vrijwel alle gebouwd tussen 1845 en 1935; slechts 11,14% van de huizen dateert van na 1935 (volgens gegevens van het kadaster). Ze staan in groepjes verspreid langs de randen van een steenbakkerij, rond een plein, langs een straat of langs een steeg. Ze zijn gebouwd volgens repeterend of spiegelbeeldschema; achteraan. opzij of langs de overzijde van de steeg bevinden zich latrines en berghokken. De meeste huisjes zijn twee traveeën breed, anderhalve bouwlaag hoog en afgedekt met pannen zadeldak. De lijstgevel van donkere baksteen is geopend met rechthoekige of licht getoogde vensters en deur; de oudere woningen hebben nog houten lateien, de nieuwere arduinen. Een getrapte daklijst komt vaak voor. De inwendige verdeling is als volgt: een woonplaats vooraan; een keukentje en voutekelder achteraan, een slaapkamer en een zolder boven.

De meesterwoningen dateren meestal van circa 1845-1850. Ze tellen doorgaans twee bouwlagen en vier à vijf traveeën onder pannen zadel- of schilddak; de bakstenen bepleisterde of gecementeerde lijstgevels hebben grote rechthoekige ramen en dito deur in arduinen omlijsting. Een oeil-de-boeuf ziet men geregeld.

- LEJON H. *Het Rivierlandschap van de Rupel*, in *Kontakt. Halfmaandelijks informatieblad van de Bond van Vlaamse Architecten*, XVIII, 15 nov. 1974, p. 81-86.
- PLOMTEUX G. en VANDENHOUDT I. *Voorstel tot bescherming van een dorpsgezicht: Noeveren bij Boom*, in *Monumenten- en Landschappen*, II, nr. 4, juni 1983, p. 8-25.

Omvat

- **Noeveren 262 (Boom)** Enige bewaarde arbeiderswoning van steeg, uit de eerste helft van de 19de eeuw.
- **Noeveren 203-204, 208, 229-236, 240-242, 243-247, 248-249, 254 (Boom)** Groep arbeidershuizen en bedrijfsgebouwen, uit de 19de en 20ste eeuw met kenschetsende structuur: aaneengesloten bebouwing met doorgang en steeg- en pleinvorming achterin.
- **Noeveren 79-80, 81 (Boom)** Overblijfsel van sterk uitgedunde woonbuurt rond de voormalige steenbakkerij Novobric. Arbeidershuisjes van 1896 (nummers 80-81) en 1908 (nummer 79) volgens kadaster. Bakstenen woningen van twee en anderhalve bouwlaag en elk twee traveeën.
- **Noeveren 279-294, 296-309, 312-317, 318, 322, 325, 332-333, 336, 340-341, 343-350 (Boom)** Langgerekte rij arbeidershuizen, die grotendeels tussen 1845 en 1915 (volgens het kadaster) tegen de rand van een vroegere kleiuitgraving werden aangebouwd; de kronkelende rooilijn volgt het tracé van de Nielsebeek. De woningen zijn in oorsprong georiënteerd naar de ten oosten, iets lager gelegen voetgangersweg, die wordt afgezoomd met een serie bijgebouwtjes met diepe tuin achteraan. Tussen de woningen bevinden zich veel doorgangen en enkele pleinvormige verbredingen.
- **Noeveren 99-102, 106-107, 108, 113-134, 137-144, 149-151, 152-157, 160-161, 163-184, 185 (Boom)** Dicht bebouwde woonbuurt rond Noeverseplein en Noeversestraat, opklimmend naar de Nielsestraat. Aaneengesloten bebouwing van diverse 19de- en 20ste-eeuwse arbeidershuizen.
- **Noeveren 187-192 (Boom)** Serie arbeidershuizen ten zuiden van de Noeverseweg; inspringende nummers 190-191.

- **Noeveren 193-194, 195 (Boom)** Arbeidershuisjes in spiegelbeeld van 1845. Twee traveeën en één bouwlaag onder zadeldak.
- **Noeveren 68 (Boom)** Café De Koophandel - Bij Gusta, ondergebracht in een steenbakkerswoning in de wijk Noeveren, op de hoek van een steeg.
- **Noeveren 276 (Boom)** Directeurswoning uit het eerste kwart van de 20ste eeuw van voormalige molens. Dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak.
- **Noeveren 251-252, 253 (Boom)** Mogelijk voormalige meesterwoning van 1845 (volgens kadaster). Hoekhuis van onregelmatig aantal traveeën en twee bouwlagen onder pannen zadeldak.
- **Noeveren 73 (Boom)** Voormalige sterk verbouwde meesterwoning, heden kantoren van de steenbakkerij Lauwers.
- **Noeveren 199 (Boom)** Voormalige tegen de Rupel aangebouwde meesterwoning en scheepshelling.
- **Noeveren 106-107, 108, 186 (Boom)** Meesterwoning van 1858 en aanpalende loodsen in het zuiden in metaalvakwerkbouw van voormalige scheepswerf Lambrechts met dok nabij Rupel.
- **Noeveren 196 (Boom)** Meesterwoning van de steenbakkerij Frateur; te dateren 1845. Neoclassicistisch dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen.
- **Noeveren (Boom)** Tegen de Rupel aan voormalige molens met twee rechthoekige fabrieksgebouwen, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw.
- **Noeveren 62-65, 66 (Boom)** Aan de oostelijke rand van het gehucht Noeveren bevinden zich vijf eenvoudige arbeidershuisjes uit 1872 die als één entiteit werden opgetrokken.
- **Noeveren (Boom)** Ruïne van 18de-eeuws arbeidershuisje met rechthoekige en rondbogige muuropeningen.
- **Noeveren 193-196 (Boom)** Steenbakkerij minstens opklimmend tot het begin van de 18de eeuw met bedrijfsgebouwen ten noorden van de Noeverseweg. Buiten werking sedert 1981.
- **Noeveren (Boom)** Steenbakkerij Novobric, met bedrijfsgebouwen ten zuiden en ten noorden van de Noeverseweg.
- **Noeveren 257, 257A, 260-261 (Boom)** Steenbakkerij met bedrijfsgebouwen ten noorden van de Noeverseweg. Gesloten in 1975.
- **Nielsestraat (Boom)** De tunnel onder de Nielsestraat maakt deel uit van de Wijk Noeveren, beschermd als dorpsgezicht en monument. Ministrieel Besluit van 25 juli 1986.

Is aangeduid als

- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** Noeveren, een gehucht van de gemeente Boom, gelegen tussen het centrum van Boom ten oosten, de gemeentegrens met Niel ten westen, de Nielsestraat ten noorden en de Rupel ten zuiden.
- **Blauwe Pan, Nielsestraat, Noeveren (Boom)** De wijk Noeveren is beschermd als dorpsgezicht.

Is deel van

- **Boom (Boom)**

Meer info

- https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120944